

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๘/๒๕๕๕

วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ประธานรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ (กรณีอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง)

ข้อเท็จจริง

ประธานรัฐสภามีคำร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัย ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ เกี่ยวกับกระบวนการสรรหากรรมการการเลือกตั้งของคณะกรรมการสรรหา ฯ สรุปข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบได้ดังนี้

๑. การดำเนินการสรรหาบุคคลที่สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๘

คณะกรรมการสรรหา ฯ ได้พิจารณาสรรหาผู้มีคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๗ ซึ่งสมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้ง จำนวนห้าคน เสนอต่อประธานวุฒิสภา เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ คือ

๑. นายจรัล บุรณพันธ์ศรี
๒. พลตำรวจโท วาสนา เพิ่มลาภ
๓. นายวีระชัย แนวนบุญเนียร
๔. พลเอก ศรินทร์ ฐูปกล้า
๕. นายสมชัย ศรีสุทธยากร

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ได้พิจารณาสรรหาผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้ง จำนวนห้าคน เสนอต่อประธานวุฒิสภา เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ คือ

๑. นายชูชาติ ศรีแสง
๒. นายอุดม เพ็ญพุ่ม
๓. นายปริญญา นาคฉัตรีย์
๔. นายปรีชา รัตนันท์
๕. นายพิศาล พิริยะสถิต

๒. วุฒิสภาได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๕ ประกอบกับข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง รวมทั้งรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอันจำเป็น และรายงานต่อวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป

“คณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง” ได้ตรวจสอบกระบวนการสรรหากรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๘ แล้ว ปรากฏว่า มีผู้สมัครและมีการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหาจำนวน ๕๕ คน ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการสรรหา ฯ ได้ประชุมลงคะแนน รวม ๗ ครั้ง ดังนี้

รอบที่ ๑ กรรมการสรรหาแต่ละคนเลือกได้ไม่เกินคนละ ๕ คะแนน มีผู้ได้คะแนนไม่น้อยกว่าสามในสี่ หนึ่งคน คือ พลตำรวจโท วาสนา เพิ่มลาภ

รอบที่ ๒ ลงคะแนนคนละไม่เกิน ๔ คะแนน มีผู้ได้คะแนนไม่น้อยกว่าสามในสี่ หนึ่งคน คือ นายวีระชัย แนวนบุญเนียร

รอบที่ ๓ ลงคะแนนคนละไม่เกิน ๓ คะแนน มีผู้ได้คะแนนไม่น้อยกว่าสามในสี่ หนึ่งคน คือ นายจรัล บุรณพันธุ์ศรี

รอบที่ ๔ ลงคะแนนคนละไม่เกิน ๒ คะแนน มีผู้สมัครสามคนได้คะแนน ๖, ๗ และ ๖ จึงไม่มีผู้ใดได้คะแนนไม่น้อยกว่าสามในสี่

รอบที่ ๕ ลงคะแนนไม่เกินคนละ ๒ คะแนน อีกครั้งหนึ่ง ปรากฏผลคะแนนเช่นเดียวกับรอบที่ ๔ จึงไม่มีผู้ใดได้รับคัดเลือก

หลังจากรอบที่ ๕ คณะกรรมการสรรหา ฯ ได้เปลี่ยนกติกาใหม่ให้นำผู้สมัครเฉพาะผู้ได้คะแนนสูงสุด ๓ คน คือ พลเอก ศิริินทร์ ฐปกล้า นายพยนต์ พันธุ์ศรี และนายสมชัย ศรีสุทธิยากร มาลงคะแนน โดยให้กรรมการสรรหาลงคะแนน คนละ ๑ คะแนน แล้วให้ตัดผู้ได้คะแนนต่ำสุดออกไป จากนั้นจึงนำสองคนที่เหลือมาลงคะแนนอีกครั้งหนึ่งจึงปรากฏผล ดังนี้

รอบที่ ๖ ลงคะแนน คนละ ๑ คะแนน (เพื่อคัดผู้ได้คะแนนต่ำสุดออก) ผลปรากฏว่า พลเอก ศิริินทร์ ฯ และนายสมชัย ฯ ได้คนละ ๔ คะแนน นายพยนต์ ฯ ได้ ๒ คะแนน นายพยนต์ ฯ จึงถูกตัดออกจากบัญชีไป

รอบที่ ๗ ลงคะแนน คนละ ๒ คะแนน ปรากฏว่า พลเอก ศิริินทร์ ฯ และนายสมชัย ฯ ได้คะแนนเต็มคนละ ๑๐ คะแนน คณะกรรมการสรรหา ฯ จึงเสนอชื่อบุคคลทั้งสองและอ้างว่าได้คะแนนไม่น้อยกว่าสามในสี่

คณะกรรมการสามัญฯ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๕ เสนอรายงานการพิจารณาของคณะกรรมการสามัญฯ ต่อประธานวุฒิสภา

๓. ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพฤหัสบดีที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ ที่ประชุมพิจารณารายงานของคณะกรรมการสามัญฯ แล้ว และได้ลงมติเลือกกรรมการเลือกตั้ง จำนวน ๕ คน คือ

- (๑) พลตำรวจโท วาสนา เพิ่มลาภ
- (๒) พลเอก ศิริรินทร์ ฐปกล้า
- (๓) นายวีระชัย แนวนุญเนียร
- (๔) นายจรัล บุรณพันธ์ศรี
- (๕) นายปริญญา นาคฉัตรีย์

และได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นกรรมการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๕

๔. พลตำรวจเอก ประทีน สันติประภพ สมาชิกวุฒิสภา กับคณะ รวม ๔๑ คน ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เสนอความเห็นต่อประธานรัฐสภา สรุปว่าการลงคะแนนรอบที่ ๖ และรอบที่ ๗ ตัดสิทธิผู้สมัครในการลงคะแนนทั้ง ๒ รอบดังกล่าว มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ว่า

(๑) คณะกรรมการสรรหาฯ มีอำนาจตัดสิทธิผู้สมัครอื่นๆ ได้หรือไม่ และการกระทำดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญฯ หรือไม่

(๒) มติสามในสี่ที่เกิดจากการลงคะแนนในรอบที่ ๗ ชอบด้วยรัฐธรรมนูญฯ หรือไม่ หากไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญฯ จะถือว่าชื่อที่คณะกรรมการสรรหาฯ นำเสนอต่อประธานวุฒิสภามีเพียง ๓ คน ได้หรือไม่ ส่วนรายชื่อที่ขาดอีก ๒ คนจะต้องดำเนินการเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาต่อไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๘ (๓) ใช่หรือไม่

(๓) หากพบกระบวนการสรรหาของคณะกรรมการสรรหาฯ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย วุฒิสภามีอำนาจปฏิเสธรายชื่อและส่งกลับเพื่อพิจารณาใหม่ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ได้รับบุคคลผู้ซึ่งเป็นกลางทางการเมืองและความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๓๖ ได้หรือไม่

คณะสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าวจึงเห็นว่า ขณะนี้ได้เกิดปัญหาข้อขัดแย้งในการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาขึ้นแล้ว ซึ่งเป็นความขัดแย้งทางความคิดระหว่างคณะกรรมการสามัญฯ สมาชิกวุฒิสภา

และคณะกรรมการสรรหา ฯ ซึ่งเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นโดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๘ ซึ่งอยู่ในหมวดที่ ๖ ว่าด้วยรัฐสภา อันเป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ที่สำคัญของวุฒิสภา และคณะกรรมการสรรหา ฯ ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ฯ จึงจำเป็นที่จะต้องให้ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยปัญหานี้ เพื่อยุติข้อโต้แย้งอันเป็นแนวปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาและคณะกรรมการสรรหา ฯ ต่อไป กรณีดังกล่าวเทียบเคียงกับคำร้องของนายอดิศร เพียงเกษ และคณะ ซึ่งประธานรัฐสภาได้ทำคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้พิจารณาวินิจฉัยว่าคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณมีอำนาจแปรญัตติเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการได้หรือไม่ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๒ และศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๓๒/๒๕๕๓ ไปแล้ว

คณะสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าว จึงได้ร่วมกันเสนอความเห็นต่อประธานรัฐสภาเพื่อใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาความขัดแย้งในทางปฏิบัติทั้ง ๓ ประการข้างต้น ว่าสามารถจะกระทำได้หรือไม่ เพียงใด

๕. ประธานรัฐสภาพิจารณาแล้วเห็นว่า สมาชิกทั้ง ๔๑ คน ได้โต้แย้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหา ฯ ว่ากระบวนการพิจารณาสรรหาผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งโดยไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จึงเป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหา ฯ ที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาและคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ บัญญัติให้ประธานรัฐสภามีอำนาจเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยได้ และหากศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยปัญหาข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ให้เป็นบรรทัดฐานดังเช่นที่ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในหลายกรณี ก็น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประชาธิปไตยและการปฏิรูปการเมืองอย่างยิ่ง จึงส่งเรื่องดังกล่าวมาเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

๑. การที่คณะกรรมการสรรหา ฯ ได้ตัดสิทธิผู้สมัครในรอบที่ ๖ จำนวน ๔๕ คน ไม่นำมารวมเพื่อลงคะแนนสรรหาดังกล่าว คณะกรรมการสรรหา ฯ มีอำนาจตัดสิทธิผู้สมัครอื่น ๆ หรือไม่ และการดำเนินการของคณะกรรมการสรรหา ฯ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่

๒. การลงมติในรอบที่ ๗ แม้จะมีคะแนนเสียงในการเสนอชื่อด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จะถือว่าเป็นมติที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่ ถ้าหากไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จะถือว่าคณะกรรมการสรรหา ฯ เสนอรายชื่อผู้ซึ่งสมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้ง จำนวนสองคน หรือต้องให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาสรรหาผู้ซึ่งสมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการแทน หรือไม่

๓. เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตาม ๑ และ ๒ แล้ว เห็นว่า กระบวนการสรรหาของคณะกรรมการสรรหาผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งต่อรัฐธรรมนูญจะต้องมีการสรรหากรรมการการเลือกตั้งใหม่ หรือไม่

การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญตรวจคำร้อง และมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ ด้วยคะแนนเสียง ๑๒ : ๑ เสียง

ประเด็นพิจารณาเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องของประธานรัฐสภาไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่

กรณีประธานรัฐสภาได้เสนอความเห็นปรากฏตามคำร้องให้พิจารณาวินิจฉัย สรุปว่า คณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง และสมาชิกวุฒิสภามีบทบาทอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญที่ต้องสรรหาผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ เป็นกรรมการการเลือกตั้ง หากกระบวนการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการสรรหา ฯ ดำเนินการโดยไม่บริสุทธิ์ ยุติธรรม ปราศจากการตรวจสอบ อาจเป็นที่เคลือบแคลงสงสัยของสาธารณชนทั่วไป เมื่อสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๕๑ คน ได้โต้แย้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหา ฯ ว่ากระบวนการพิจารณาสรรหาผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จึงเป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหา ฯ ที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาและคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ เมื่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ บัญญัติให้ประธานรัฐสภามีอำนาจเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยได้ ดังนั้นหากศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยปัญหาข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ให้เป็นบรรทัดฐานดังเช่นที่ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในหลายกรณี ที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประชาธิปไตยและการปฏิรูปการเมืองอย่างยิ่ง

พิจารณาแล้วเห็นว่า การพิจารณาว่าคำร้องดังกล่าวเป็นคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่ ต้องพิจารณาเงื่อนไข ๒ ประการ คือ ผู้ที่ยื่นคำร้องเป็นผู้ที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ให้สิทธิไว้ หรือไม่ และตามคำร้อง เป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือไม่

เงื่อนไขประการที่หนึ่ง ผู้ยื่นคำร้องในกรณีนี้ คือ ประธานรัฐสภา ซึ่งได้เสนอเรื่องพร้อมความเห็น ว่า กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหา ฯ ที่มีผลกระทบต่อกรปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาและคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ จึงเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖

เงื่อนไขประการที่สอง ตามคำร้องเป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือไม่ นั้น มีข้อต้องพิจารณาก่อนว่า องค์กรต่าง ๆ ตามคำร้องที่ประธานรัฐสภาเห็นว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ คือ คณะกรรมการสรรหา ฯ วุฒิสภา และคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่

สำหรับวุฒิสภา และคณะกรรมการการเลือกตั้ง นั้น เป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีขึ้น และกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน ในหมวด ๖ ส่วนที่ ๓ และส่วนที่ ๔ ตามลำดับ จึงเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ตามความหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๕๘ - ๖๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ส่วนคณะกรรมการสรรหา ฯ เป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๘ (๑) ซึ่งอยู่ในหมวด ๖ ส่วนที่ ๔ เช่นเดียวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง กำหนดให้มีขึ้น และกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ในรัฐธรรมนูญมาตราเดียวกัน ซึ่งมีข้อพิจารณาว่า คณะกรรมการสรรหา ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๘ (๑) นี้ เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๘ (๑) กำหนดให้มี “คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง” และกำหนดอำนาจหน้าที่รวมทั้งวิธีการในการปฏิบัติหน้าที่ไว้อย่างชัดเจนในมาตราเดียวกัน ซึ่งทำให้คณะกรรมการสรรหา ฯ มีลักษณะครบถ้วนตามความหมายของ “องค์กรตามรัฐธรรมนูญ” ที่ศาลรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ ตามนัยคำวินิจฉัยที่ ๕๘ - ๖๒/๒๕๕๓ ซึ่งวินิจฉัยว่า องค์กรตามรัฐธรรมนูญ หมายถึง องค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญ และกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ในรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการสรรหา ฯ จึงเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖

ทั้งนี้เมื่อเหตุผลประกอบว่า นอกจากลักษณะของคณะกรรมการสรรหา ฯ จะเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐธรรมนูญและกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหา ฯ ยังเป็นไปโดยอิสระ ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมขององค์กรใด เว้นแต่หากมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ และได้มีการดำเนินการให้เข้าสู่การพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๖๖ นี้ ซึ่งการเข้าสู่การพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๖๖ นี้ เป็นการสอดคล้องกับหลักการของมาตรา ๒๖๖ ที่มุ่งให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับปัญหาอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ

การรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ที่ประชุมของศาลรัฐธรรมนูญ เสียงข้างมาก ลงมติให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง รวม ๓ กลุ่ม คือ

๑. ผู้ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหา กกต. จำนวน ๔๕ คน ซึ่งไม่ได้รับการนำรายชื่อของคณะกรรมการสรรหา ฯ ในรอบที่ ๖ ตอบกลับมาที่ศาลรัฐธรรมนูญ ๑๕ คน จำนวนนี้เสนอว่าการที่คณะกรรมการสรรหาเปลี่ยนวิธีการลงคะแนนในรอบที่ ๖ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๘ (๑) จำนวน ๑๘ คน

๒. เชิญ พลตำรวจเอก ประทีป สันติประภพ นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง สมาชิกวุฒิสภา ผู้นำการคัดค้านการดำเนินการของคณะกรรมการสรรหา ฯ มาชี้แจง คำชี้แจงได้ถอดเทปแล้วมีความยาว ๒๒ หน้า

สาระสำคัญของคำชี้แจง ยืนยันคำร้องที่ขอให้ประธานรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

๓. เชิญคณะกรรมการสรรหา ฯ มาชี้แจง แต่มาชี้แจงเพียง ๑ นาย คือ นายนริศ ชัยสูตร อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในฐานะกรรมการสรรหา ฯ เมื่อถอดเทปคำชี้แจงแล้วความยาว ๑๕ หน้า นายนริศ ชัยสูตร เป็นเพียงกรรมการสรรหาท่านเดียวที่เคยชี้แจงเป็นหนังสือมาก่อน การชี้แจงครั้งที่สอง ได้ยืนยันว่ากรรมการสรรหาดำเนินการถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ

ข้อกำหนดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๑๓๗ กรรมการการเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันเสนอชื่อ
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๖ หรือมาตรา ๑๐๕ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๑๓) หรือ (๑๔)
- (๕) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (๖) ไม่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะห้าปีก่อนดำรงตำแหน่ง

(๓) ไม่เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๑๓๘ การสรรหาและการเลือกประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้ง ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้มีคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง จำนวนสิบคน ซึ่งประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสี่คน ผู้แทนพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสี่คน ทำหน้าที่พิจารณาสรรหาผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๓๗ ซึ่งสมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้ง จำนวนห้าคน เสนอต่อประธานวุฒิสภา โดยต้องเสนอพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น มติในการเสนอชื่อดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๒) ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาสรรหาผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้ง จำนวนห้าคน เสนอต่อประธานวุฒิสภา โดยต้องเสนอพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น

(๓) การเสนอชื่อตาม (๑) และ (๒) ให้กระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุที่ทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ในกรณีที่เกิดกรรมการสรรหาตาม (๑) ไม่อาจเสนอชื่อได้ภายในเวลาที่กำหนด หรือไม่อาจเสนอชื่อได้ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนด ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาเสนอชื่อแทนจนครบจำนวนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องเสนอชื่อตาม (๑)

(๔) ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อลงมติเลือกผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม (๑) (๒) และ (๓) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในการนี้ ให้ห้าคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการการเลือกตั้ง แต่ถ้าจำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งดังกล่าวมีไม่ครบห้าคนให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกนั้นมาให้สมาชิกวุฒิสภาออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนื่องกันไป และในกรณีนี้ ให้ถือว่าผู้ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบห้าคน เป็นผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ในครั้งนี้ ถ้ามีผู้ได้คะแนนเสียงเท่ากันในระดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินห้าคน ให้ประธานวุฒิสภาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก

(๕) ให้ผู้ได้รับเลือกตาม (๔) ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการเลือกตั้ง และแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ และให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป

ประเด็นพิจารณา

ประธานรัฐสภาซึ่งเป็นผู้ร้อง ได้ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา รวม ๓ ประเด็น คือ

ประเด็นที่หนึ่ง คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจตัดสิทธิผู้สมัครในการพิจารณาลงคะแนนรอบที่ ๖ จำนวน ๔๕ คน โดยไม่นำมารวมเพื่อลงคะแนนสรรหา หรือไม่ และการดำเนินการของคณะกรรมการสรรหา ฯ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ประเด็นที่สอง การลงมติในรอบที่ ๗ ของคณะกรรมการสรรหา ฯ แม้จะมีคะแนนเสียงในการเสนอชื่อบุคคลผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหา ฯ ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จะถือว่าเป็นมติที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่ เพราะการลงมติในรอบที่ ๔, ๕ และ ๖ ไม่ได้ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อที่มีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ ภายในเวลาสามสิบวันตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๘ (๓) กำหนด ถ้าหากไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จะถือว่าให้คณะกรรมการสรรหา ฯ เสนอรายชื่อผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้ง จำนวน ๒ คน หรือต้องให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาสรรหาแทน

ประเด็นที่สาม หากศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า กระบวนการสรรหาของคณะกรรมการสรรหา ฯ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ จะต้องมีการสรรหากรรมการการเลือกตั้งใหม่หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

ก่อนเสนอข้อพิจารณาตามประเด็นข้างต้น ขอตั้งประเด็นเบื้องต้นว่า ประเด็นหลักในการพิจารณาว่า การดำเนินการของคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง จำนวน ๑๐ คน ที่ว่าขัดรัฐธรรมนูญ หรือไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มีอยู่ ๒ ประการ คือ

๑. มติในการเสนอชื่อดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ ตามมาตรา ๑๓๘ (๑)

คณะกรรมการสรรหา ฯ มีจำนวน ๑๐ คน สามในสี่ คือ ๗.๕ คน หรือ ๘ คน

๒. การเสนอชื่อตาม (๑) (คือการเสนอชื่อโดยคณะกรรมการสรรหา ฯ) และ (๒) (คือการเสนอชื่อโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา) ให้กระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุที่ทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว

ซึ่งจะพิจารณาดังต่อไปนี้

ข้อพิจารณาประเด็นที่หนึ่ง คณะกรรมการสรรหา ฯ มีอำนาจตัดสิทธิผู้สมัครในการพิจารณาลงคะแนนรอบที่ ๖ จำนวน ๔๕ คน โดยไม่นำมารวมเพื่อลงคะแนนสรรหาหรือไม่ และการดำเนินการของคณะกรรมการสรรหา ฯ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๘ กำหนดการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง โดยคณะกรรมการสรรหา ฯ ไว้ใน (๑) และ (๓) ดังนี้

๑) วิธีการสรรหา กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓๘ (๑) ว่า ให้คณะกรรมการสรรหา ฯ พิจารณาสรรหาผู้มีคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๗ ซึ่งสมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้ง จำนวนห้าคน เสนอต่อประธานวุฒิสภา โดยต้องเสนอพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น มติในการเสนอชื่อดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหา ฯ ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

๒) ระยะเวลาการดำเนินการสรรหา กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓๘ (๓) ว่า ให้คณะกรรมการสรรหา ฯ เสนอชื่อผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งต่อประธานวุฒิสภายามสามสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุที่ทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว หากไม่อาจดำเนินการได้ภายในเวลาที่กำหนด หรือไม่อาจเสนอชื่อได้ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนด ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาเสนอชื่อแทนจนครบจำนวนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนดที่คณะกรรมการสรรหา ฯ ต้องเสนอชื่อ

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญกำหนดวิธีการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง โดยคณะกรรมการสรรหา ฯ ไว้อย่างกว้างๆ ว่า ให้สรรหาผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๓๗ จำนวนห้าคน เสนอต่อประธานวุฒิสภา พร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอภายในสามสิบวัน และกำหนดไว้ว่ามติในการเสนอชื่อดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหา ฯ ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ โดยไม่ได้กำหนดรายละเอียดในการดำเนินการอื่นๆ ของคณะกรรมการสรรหา ฯ เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อดังนั้น คณะกรรมการสรรหา ฯ ย่อมมีอิสระในการดำเนินการใดๆ เพื่อให้ได้บุคคลที่สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหา ฯ เสนอต่อประธานวุฒิสภายามกำหนดเวลาที่มาตรา ๑๓๘ (๓) กำหนด

พิจารณาข้อเท็จจริงจากคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องในส่วนที่เป็นหนังสือของคณะกรรมการสรรหา ฯ ที่ สว. ๐๐๐๕/๐๒๔๐๖ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๔ ปรากฏว่า ในการประชุมคณะกรรมการสรรหา ฯ เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๔ ที่ประชุมได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลงคะแนนสรรหากรรมการการเลือกตั้ง ดังนี้

ข้อ ๑ ลงคะแนนโดยวิธีลงคะแนนลับ

ข้อ ๒ การลงคะแนนครั้งแรก กรรมการสรรหา ฯ แต่ละคนสามารถลงคะแนนเลือกผู้มีคุณสมบัติได้ไม่เกินห้าคน ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหา ฯ ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือก หากไม่มีผู้ได้รับเลือกหรือผู้ได้รับเลือกไม่ถึงห้าคนก็ให้ลงคะแนนครั้งต่อไป

ข้อ ๓ การลงคะแนนครั้งต่อไปให้นำรายชื่อผู้ได้รับการเสนอชื่อที่เหลือ และมีคะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับ มาให้กรรมการสรรหา ฯ ทุกคนลงคะแนนเลือกครั้งต่อไป กรรมการสรรหา ฯ แต่ละคนสามารถลงคะแนนเลือกได้ตามจำนวนที่ยังขาดอยู่ ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหา ฯ ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เป็นผู้ได้รับเลือก

ข้อ ๔ หากมีผู้ได้รับเลือกไม่ครบจำนวนห้าคนอีกให้นำวิธีลงคะแนนตามข้อ ๓ มาใช้ต่อไปจนกว่าจะได้ผู้มีคุณสมบัติครบจำนวนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้เสนอชื่อต่อประธานวุฒิสภา

กำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ภายในของคณะกรรมการสรรหา ฯ ด้วยกันเองเพื่อนำไปสู่การทำหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญในการคัดสรรบุคคลที่สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งเสนอต่อประธานวุฒิสภา

สำหรับสิทธิของผู้สมัครเป็นกรรมการการเลือกตั้งนั้น บุคคลทุกคนที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นกรรมการการเลือกตั้ง ย่อมมีสิทธิสมัครทุกคน แต่สิทธิดังกล่าวไม่ได้หมายความว่าทุกคนที่มีสิทธิสมัครจะต้องได้รับการคัดเลือกเข้าเป็นกรรมการการเลือกตั้งทุกคน เพราะกระบวนการคัดเลือกในเบื้องต้นนั้น รัฐธรรมนูญได้มอบหมายให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหา ฯ คณะกรรมการสรรหา ฯ จึงเป็นผู้มีอำนาจในการที่จะเลือกบุคคลที่สมัครที่มีความเหมาะสม สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้ง ดังนั้นเมื่อคณะกรรมการสรรหา ฯ ทำหน้าที่คัดเลือกในรอบที่ ๔ และ ๕ แล้ว เกิดปัญหาขึ้น คณะกรรมการสรรหา ฯ ย่อมปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกรอบที่ ๖ เพื่อให้ได้บุคคลที่เหมาะสมเป็นกรรมการการเลือกตั้งครบตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ การที่คณะกรรมการสรรหา ฯ ไม่ได้นำรายชื่อผู้สมัครจำนวน ๔๕ คนมารวมเพื่อลงคะแนนสรรหา คงนำเพียงสามคนที่ได้คะแนนสูงสุดมาลงคะแนนเพื่อตัดผู้ที่มีคะแนนต่ำสุดออกไป และเมื่อเหลือผู้สมัครเพียงสองคน แล้วนำมาลงคะแนนในรอบที่ ๗ ซึ่งได้คะแนนเสียงสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหา ฯ ทั้งหมดในรอบที่ ๗ จึงเป็นการที่คณะกรรมการสรรหา ฯ กระทำไปตามอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๘ (๑) และภายในเวลาที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๘ (๓) กำหนดการดำเนินการของคณะกรรมการสรรหา ฯ จึงไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ข้อพิจารณาในประเด็นที่หนึ่ง มีข้อที่ต้องพิจารณาเป็นพิเศษ ที่ควรเน้นในคำวินิจฉัย กล่าวคือ ในคำร้องของประธานรัฐสภา กล่าวว่า คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจตัดสินใจในการพิจารณาลงคะแนนรอบที่ ๖ จำนวน ๔๕ คน โดยไม่นำมารวมเพื่อการลงคะแนนสรรหาหรือไม่

ข้อเท็จจริงเรื่องนี้ การสรรหาแต่ละครั้งตั้งแต่ครั้งที่ ๑ - ๕ ทั้ง ๔๕ คน ได้คะแนนน้อยหรือไม่ได้คะแนนเลย กล่าวได้ว่า ไม่มีโอกาสได้รับเลือกการสรรหาทุกกรณีมักมุ่งเลือกผู้ที่ได้คะแนนสูงๆ เป็นหลัก จะกล่าวว่า ซึ่งถูกตัดออกหรือไม่ตัดออกผลก็จะเท่ากัน

อีกประการหนึ่ง คณะกรรมการสรรหาบุคคลในองค์กรอิสระ ขอกว่าเฉพาะ ๖ คณะ คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง - ศาลรัฐธรรมนูญ - คณะกรรมการ ป.ป.ช. - ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรรมการหลักจะแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ได้แก่ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด กลุ่มที่สอง คือ อธิการบดี หรือคณบดี ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ กลุ่มที่สาม คือ ตัวแทนพรรคการเมือง อัยการสูงสุด นายกฤษฎา นายความ

บุคคลทั้งสามกลุ่ม จะถูกคัดเลือกผลัดเปลี่ยนเข้าเป็นกรรมการสรรหาบุคคลเข้าไปรับผิดชอบในองค์กรอิสระ ตามที่รัฐธรรมนูญมาตราต่างๆ กำหนดไว้ ผู้ทำการวินิจฉัยเห็นว่ากรรมการสรรหาแต่ละชุดย่อมมีประสิทธิภาพ เป็นอิสระ และรู้จักภารกิจของตนเป็นอย่างดี การจะดำเนินการสรรหาบุคคลอย่างไม่เหมาะสมนั้น ไม่เชื่อว่าจะเกิดขึ้นได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า การดำเนินการของคณะกรรมการสรรหา ฯ ในการลงคะแนนรอบที่ ๖ ไม่ขัดรัฐธรรมนูญแต่ประการใด

ข้อพิจารณาประเด็นที่สอง การลงมติในรอบที่ ๗ ของคณะกรรมการสรรหา ฯ แม้จะมีคะแนนเสียงในการเสนอชื่อบุคคลผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหา ฯ ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จะถือว่าเป็นมติที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่ เพราะการลงมติในรอบที่ ๔, ๕ และ ๖ ไม่ได้ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อที่มีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ภายในเวลาสามสิบวันตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๘ (๓) กำหนด

พิจารณابันทักการประชุมของคณะกรรมการสรรหา ฯ ทั้งสองครั้งคือ ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ ตลอดจนหนังสือของคณะกรรมการสรรหา ฯ ที่ สว. ๐๐๐๕/๐๒๔๐๖ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นหนังสือที่คณะกรรมการสรรหา ฯ มีไปถึงประธานวุฒิสภาเพื่อเสนอรายชื่อบุคคลที่สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งตามที่คณะกรรมการ

สรรหา ฯ ดำเนินการคัดเลือกแล้ว ปรากฏว่า คณะกรรมการสรรหา ฯ ได้ดำเนินการสรรหาและเสนอชื่อ บุคคลที่สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งต่อประธานวุฒิสภาได้ครบจำนวนและภายในกำหนดเวลาตามที่ รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ในมาตรา ๑๓๘ (๓)

ดังนั้น เมื่อได้วินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า คณะกรรมการสรรหา ฯ มีอำนาจปรับเปลี่ยน หลักเกณฑ์ในการคัดสรรบุคคลในรอบที่ ๔, ๕, และ ๖ และข้อเท็จจริงปรากฏว่าคณะกรรมการสรรหา ฯ ได้เสนอชื่อบุคคลที่คัดเลือกได้ต่อประธานวุฒิสภาภายในกำหนดเวลาตามรัฐธรรมนูญ การลงมติในรอบ ที่ ๗ ซึ่งผู้ร้องยอมรับว่าเป็นการลงคะแนนที่บุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อได้คะแนนไม่น้อยกว่าสามในสี่ ของจำนวนกรรมการสรรหา ฯ ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่การลงมติในรอบที่ ๗ ของคณะกรรมการสรรหา ฯ จึงเป็นมติที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

ข้อพิจารณาในประเด็นที่สอง มีประเด็นที่สำคัญ คือ การที่คณะกรรมการสรรหา ฯ ลงคะแนน ในรอบที่ ๔ และที่ ๕ ผลการลงคะแนน ๓ คน ได้คะแนน ๖ - ๗ - ๖ ถือว่าไม่มีผู้ใดได้คะแนน สามในสี่ หลายท่านเห็นว่าการสรรหาที่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญน่าจะยุติลงเพราะไม่สามารถหาผู้ได้คะแนน สามในสี่ได้ ผู้ทำคำวินิจฉัยไม่เห็นด้วยกับความเห็นเช่นนี้ เพราะกติกาลงคะแนนกำหนดว่า กรรมการสรรหา ฯ แต่ละคนเลือกได้ไม่เกินคนละ ๕ คะแนน เพราะต้องเลือกกรรมการการเลือกตั้ง ๕ คน กรรมการสรรหา ต้องลงคะแนนเลือก ๕ คน จากผู้สมัครทั้งหมด แต่ผลปรากฏว่า ผู้ได้คะแนน ไม่น้อยกว่าสามในสี่ได้เพียง ๑ คน คือ พลตำรวจโท วาสนา เพิ่มลาภ หากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นว่า การลงคะแนนรอบที่ ๔ ที่ ๕ หาผู้ได้คะแนนไม่น้อยกว่าสามในสี่ไม่ได้ ก็สามารถมองได้เหมือนกันว่า การลงคะแนนครั้งที่ ๑ ทั้งๆ ที่กรรมการสรรหา ฯ สามารถเลือกได้คนละ ๕ คะแนน แต่ได้ผู้มีคะแนน ไม่น้อยกว่าสามในสี่มาเพียง ๑ ท่าน ถือว่าการสรรหา ฯ ได้ยุติลงแล้วเช่นกัน

การที่กรรมการสรรหา ฯ ดำเนินการมาจนถึงรอบที่ ๗ ได้ ผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งครบ ๕ คน แต่ละคนได้คะแนนไม่ต่ำกว่าสามในสี่ และเสร็จสิ้นภายในเวลาสามสิบวัน ถือว่าการสรรหา ฯ ได้ปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้องครบถ้วนตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๘ กำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ครบถ้วนแล้ว

จึงวินิจฉัยว่า การดำเนินการของคณะกรรมการสรรหา ฯ ในการลงมติรอบที่ ๗ จึงเป็นมติ ที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแล้ว และเห็นว่าประธานกรรมการการเลือกตั้งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องใดๆ กับคำร้องนี้ ไม่ต้องถูกกระทบแต่ประการใด

ข้อพิจารณาประเด็นที่สาม เมื่อได้วินิจฉัยประเด็นที่หนึ่งและประเด็นที่สองแล้วว่า คณะกรรมการ
สรรหา ฯ ดำเนินกระบวนการสรรหาโดยไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ จึงเห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจ
วินิจฉัยว่าคณะใด จะเป็นผู้สรรหากรรมการการเลือกตั้งตามคำร้อง

นายพัน จันทรปาน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ